

Contribution ID: 124

Tür: Oral Presentation

Yapay Zekâyla Üretilebilirliği Çağında Edebiyat Yapıtı ve Edebiyat Bilimi

18 Aralık 2024 Çarşamba 15:00 (30 dakika)

İlk adımları 1940'lı yıllara kadar dayandırılabilen yapay zekâ çalışmaları son birkaç yılda eksponansiyel biçimde sağlanan teknolojik gelişimle birçok alanda geleceğe dair yeni senaryolar üretmeye yöneliyor. Görece çok kısa sayılabilecek bir sürede gelişen bu yeni teknolojik olanaklar insanın yeryüzündeki neredeyse tüm edimlerinin çok yönlü dönüşümlere uğramasının kaçınılmazlığına ve bunun insanlık tarihinde şimdiye kadar yaşanmış dönüşümlerle karşılaştırmayacak kadar kısa bir sürede olup bitebileceğine işaret ederken hem utopik hem de distopik gelecek projeksiyonlarını harekete geçiriyor. Yapay zekâ tartışmalarında bilgi yönetimi, endüstri 4.0 bağlamında otonomlaşma, her türlü mal ve hizmet üretiminin, pazarlamasının, taşınmasının kolaylaştırılması ve daha da verimliliştirilmesi, bunların işgücü piyasalarına, çalışma biçimlerine, çeşitli meslek gruplarının geleceğine dair olası etkileri kurulmakta olan gelecek senaryolarında ağırlıklı konu edilmekle birlikte bilim ve sanat alanında ortaya çıkabilecek dönüşümler de yakın gelecek projeksiyonlarında ele alınmaya başlandı. Otonom sürüş sistemlerinin, sözlü ve yazılı yanıt sistemlerinin, haber metni üretiminin yanı sıra müzik, resim, film üretiminde de yapay zekâ araçlarının kullanılabildiği birçok okurun, dinleyicinin ve izleyicinin artık bildiği, en azından duyduğu bir durumdur. Edebiyat metni üretimine yönelik çeşitli yapay zekâ araçlarının da etkin biçimde kullanılabilecek bir gelişmişlik düzeyine sadece birkaç yılda ulaşmış olması bu alanda karşılaşılabilecek dönüşümün ne denli radikal olabileceğine işaret ediyor. Bu çalışmanın temel amacı, edebiyat metni üretiminin ve bununla bağlantılı olarak edebiyat bilimi çalışmalarının yapay zekânın getirmekte olduğu olanaklardan nasıl etkilendiğini irdelemektir. Walter Benjamin'in yaklaşık doksán yıl önce yazdığı, fotoğraf ve film medyalarının sağladığı teknik olanakların sanat yapıtına ve bunun ötesinde bir bütün olarak sanatın alımlanmasına etkisini konu eden *Das Kunstwerk im Zeitalter seiner technischen Reproduzierbarkeit* makalesinden hareketle günümüzde yapay zekâ teknolojisi olanaklarının bir sanat yapıtı olarak edebiyat metnini, edebiyat metinlerinin alımlanmasını ve bu metinlere dair edebiyat bilimi çalışmalarını nasıl dönüştürebileceğine genel bir çerçevede ışık tutulmaktadır. Yapay zekânın edebiyat metinlerini oluşturmakta yetersizliğine, yaratıcılık niteliğinin bulunmadığına dair görüşlerin geçerliliğini koruyup korumayacağı, yapay zekânın insan yaratıcılığının örneği sayılabilecek ürünler ortaya koyup koyamayacağı, yapay zekâ ile oluşturulacak bir edebiyatın yazarlar, okurlar ve edebiyat bilimciler için olası sonuçları irdelenmektedir.

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Literary studies / Edebiyat Bilimi

E-mail / E-posta

kayaoglu@istanbul.edu.tr

ORCID ID

0000-0003-1369-5561

Institution / Affiliation / Kurum

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Ersel Kayaoğlu (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Ersel Kayaoğlu (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 1.2 (Day 1)

Track Classification: Congist'24: Theoretical Foundations